

μητρός μου. Ὁρσεῖω νὰ τοὺς τιμῶ, νὰ τοὺς ἀγαπῶ.
— Θὰ ὤφειλες, ἂν ἦσαν ἀληθῶς γονεῖς σου· ἀλλ' ἂν δὲν εἶναι οὕτε πάππος, οὕτε πατήρ, οὕτε μήτηρ σου, πρέπει καὶ τότε νὰ τοὺς τιμᾷς καὶ νὰ τοὺς ἀγαπᾷς;

— Δὲν ἤκουσες λοιπὸν τὴν διήγησιν τοῦ πατρός μου;

— Τί ἀποδεικνύει αὐτὴ ἡ διήγησις; Ἀπώλεσαν αὐτοὶ παιδίον τῆς ἡλικίας σου, τὸ ἐξήτησαν, καὶ εὗρον παιδίον τῆς ἡλικίας τοῦ ἀπολεσθέντος. Ἰδοὺ τὸ πρᾶγμα.

— Ἀημονεῖς ὅτι τὸ παιδίον των τοῖς ἀφῆρήθη καὶ ἐγκατελείφθη εἰς τὴν πόροdon Βρετεῖλ, καὶ ὅτι εἰς αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος εὗρέθην τὴν αὐτὴν ἐκεῖνην ἡμέραν, καθ' ἣν τὸ παιδίον των ἀπωλέσθη.

— Καὶ διατί δύο παιδιὰ νὰ μὴ ἐξετέθησαν τὴν αὐτὴν ἡμέραν εἰς τὴν πόροdon Βρετεῖλ; Τί ἀποδεικνύει ὅτι ὁ ὑπασυνόμος δὲν ἠπατήθη πέμψας τὸν Δρισκόλλ εἰς Χαβανόν.

— Ἀνοησίας!

— Ἰσως. Ὅ,τι λέγω καὶ ἐξηγῶ εἶναι ἀνόητον ἴσως, ἀλλὰ διότι κακῶς τὸ λέγω καὶ τὸ ἐξηγῶ, διότι τὸ πνεῦμά μου δὲν βοηθεῖ. Ἄλλος θὰ τὸ ἐξηγήσει καλῆτερα, καὶ θὰ ἐφαίνετο τὸ λεγόμενον πολὺ γνωστικόν. Ἐγὼ εἶμαι ἀνόητος. Ἰδοὺ τὸ πρᾶγμα.

— Φεῦ! δὲν εἶναι τοῦτο τὸ πρᾶγμα.

— Ὅπως δῆποτε, πρέπει νὰ προσέξῃς ὅτι δὲν μοιᾶζεις οὕτε τὸν πατέρα σου, οὕτε τὴν μητέρα σου, οὕτε ἔχεις τὰ μαλλίᾳ ξανθὰ ὡς οἱ ἀδελφοὶ καὶ αἱ ἀδελφαὶ σου· καὶ ὅλων, μ' ἑννοεῖς; ὅλων αὐτῶν τὰ ξανθὰ μαλλίᾳ εἶναι ὅμοια. Διατί δὲν ἔχεις καὶ σὺ τὰ ἴδια; Προσέτι ὑπάρχει καὶ ἄλλο πρᾶγμα πολὺ παράδοξον. Πῶς ἄνθρωποι μὴ πλούσιοι ἐδαπάνησαν τόσα διὰ ν' ἀνεύρουν ἕν παιδίον; Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους ἐγὼ φρονῶ ὅτι δὲν εἶσαι τῆς οἰκογενείας Δρισκόλλ. Ἡξέρω ὅτι εἶμαι ἀνόητος· μοὶ τὸ εἶπον πάντοτε· εἶναι σφάλμα τῆς κεφαλῆς μου. Ἀλλὰ δὲν εἶσαι Δρισκόλλ, καὶ δὲν πρέπει νὰ μείνης μετὰ τῶν Δρισκόλλ. Ἄν ὅμως θέλῃς καὶ καλὰ νὰ μείνης, τότε μένω κ' ἐγώ. Πρέπει ὅμως νὰ γράψῃς εἰς τὴν μάναν Βαρβερίναν καὶ νὰ τὴν ζητήσῃς νὰ σ' εἰπῇ πῶς ἀκριβῶς ἦσαν τὰ σπάργανα. Ὅταν λάβῃς τὸ γράμμα της, θὰ ἐρωτήσῃς τὸν πατέρα σου, ὡς τὸν λέγεις, καὶ τότε ἴσως ἀρχίσωμεν νὰ ἐλέπωμεν φῶς. Ὡς τότε δὲν τὸ κουνῶ, καὶ ὅ,τι καὶ ἂν εἰπῇς μένω πλησίον σου. Ἄν εἶναι ἀνάγκη ἐργασίας, θὰ συνεργασθῶμεν.

— Ἀλλ' ἂν μίαν ἡμέραν ἐκτύπα κάνεις τὸν Ματτίαν εἰς τὴν κεφαλὴν.

Ὁ Ματτίας ὅμως ἐμειδίασε θλιβερῶς.

— Δὲν θὰ ἦτον τὸ χειρότερον τοῦτο. Δὲν ποιοῦν τὰ κτυπήματα ὅταν κτυπᾶται τις διὰ τὸν φόλον του.

[Ἐπεται συνέχεια].

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Gaston Tissandier].

Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ συστήματος τοῦ κόσμου.

Τὸν Κέπλερ δυνάμεθα νὰ κατατάξωμεν διὰ τὴν μεγαλοφυΐαν του παρὰ τὸν σύγχρονον αὐτῷ Γαλιλαῖον. Ἐγεννήθη ἐν Weil τῆς Βυρτεμβέργης ἑπτὰ ἔτη μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Γαλιλαίου καὶ 28 μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κοπερνίκου. Ὁ ἀνὴρ, ὅστις ἐπωνομάσθη κατόπιν ὁ νομοθέτης τοῦ οὐρανοῦ, ἦτο ἐν ἡλικίᾳ δώδεκα ἐτῶν ὑπηρετῆς καπηλείου. Ἡ μήτηρ αὐτοῦ Αἰκατερίνη Γουλδενμάν, ὑπηρετρία ξενοδοχείου, οὕτε ν' ἀναγνώσῃ ἤξευρεν οὕτε νὰ γράψῃ. Ὁ πατήρ του Ἐρρίκος Κέπλερ εἶχε ὑπηρετήσει ἐν τῷ στρατῷ τοῦ δουκὸς τῆς Ἀλβίας εἰς τὸν κατὰ τῶν Κάτω Χωρῶν πόλεμον. Ἐπανελθὼν εἰς τὴν πατρίδα του ὁ στρατιώτης οὐδεμίαν ἔχων περιουσίαν, ἤνοιξε καπηλεῖον ἐν Ἐλμερδίνγκεν, καὶ ἀπέσυρε τὸν υἱόν του ἀπὸ τοῦ σχολείου ὅπως τὸν ἔχη βοηθόν· ἀλλ' ὁ παῖς ἦτο ἀδύνατος καὶ φιλάσθενος, ὥστε μετ' οὐ πολὺ τὸν ἀπέστειλε καὶ πάλιν εἰς τὸ σχολεῖον διὰ νὰ ἐκμάθῃ τὴν θεολογίαν. Δεκατετραετῆς ὢν ὁ νέος Κέπλερ ἐγένετο δεκτὸς δωρεάν ἐν τῇ ἱερατικῇ σχολῇ τοῦ Maulbrunn. Τὸ τοιοῦτον ἦτο εὐκαλὸν ἐν τῇ διαμαρτυρομένη Γερμανίᾳ, ἔνθα ἡ ἐκπαίδευσις ἦτο ἤδη πανταχοῦ διαδεδομένη μετ' ἀξιεπαίνου ἐλευθεριότητος. Ὁ Κέπλερ διεξήγαγε λαμπρῶς τὰς σπουδὰς του, ἀλλ' ἐπεδόθη εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ παρήτησε τὴν θεολογίαν. Ἐν ἡλικίᾳ εἴκοσι δύο ἐτῶν διωρίσθη καθηγητῆς τῶν μαθηματικῶν ἐν Groetz τῆς Στυρίας, ἧς διοικήτης ἦτο τότε ὁ Ἀρχιδουὺς τῆς Αὐστρίας Κάρολος, καθολικὸς τὸ θρησκευμα.

Ὁ Κέπλερ ἐδίδασκε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴν ἀστρονομίαν. Λαθὼν μετὰ τινα χρόνον τὴν ἐντολὴν νὰ συντάξῃ ἡμερολόγιον, ἠναγκάσθη νὰ παραδεχθῇ τὴν γρηγοριανὴν μεταρρύθμισιν, ἣν οἱ δομώρητοί αὐτοῦ διαμαρτυροῦμενοι μετὰ πεισμονῆς ἀπέκρουον. Ὁ μέγας ἀστρονόμος δὲν ἀπῆρνήθη ὅμως τὰς θρησκευτικὰς αὐτοῦ πεποιθήσεις, καθότι ἐθεώρει τὸ ζήτημα τοῦτο ὡς ἐπιστημονικὸν ὅλως. Ὁ Κέπλερ ὅπως καταστήσῃ τὰ ἡμερολόγια του πλέον περιζήτητα, κατεχώρισεν ἐν αὐτοῖς ἀστρολογικὰς προφητείας, ὧν τινες ἐπραγματοποιήθησαν περιποιήσασαι αὐτῷ φήμην. Μὴ ὢν ἐντελὴς ἀπῆλλαχμένους τῶν προλήψεων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, σπουδαίως ἐπίστευεν ὅτι οἱ ἀστέρες ἔχουσιν ἐπιρρῶν ἐπὶ τῆς τύχης τῶν ἀνθρώπων, ἔλεγε δὲ ὅτι ἡ ἀστρολογία θυγάτηρ οὖσα τῆς ἀστρονομίας ὀφείλει νὰ διατρέφῃ τὴν μητέρα αὐτῆς. Ἀλλως ὁ Κέπλερ δὲν προσεπάθει νὰ ἐξαπατήσῃ τοὺς πελάτας του, πρὸς δὲ τοὺς συμβουλευομένους αὐτὸν ἔλεγεν ἐνίοτε, ὡς ὁ Τειρεσίας πρὸς τὸν Ὀδυσσεά, ὅτι ταῦτα θὰ συμβῶσιν ἢ ἐκεῖνα.

Ἐν τῷ πρώτῳ αὐτοῦ συγγράμματι (Mysterium cosmographicum) ὁ Κέπλερ τὸ πρῶτον ἀπέ-

Ἡ γεροντικὴ μαγία υπερβαίνει τὴν νεανικὴν.

μοσίας συμφοράς, λέγοντες ὅτι ἐδιδάχθη τὴν μαγείαν παρὰ τινος θείας αὐτῆς, ἥτις ὡς μάγισσα ἐκάη, ἐκατηγόρουσαν αὐτὴν πρὸς τοὺς ὡς ἔχουσιν ἤδη σχέσεις μετὰ τοῦ διαβόλου, καὶ ἐβεβαίουν ὅτι οὐδέποτε προσέβλεπεν ἄνθρωπον κατὰ πρόσωπον, καὶ ὅτι οὐδεὶς εἶχεν ἰδεῖ αὐτὴν κλαίουσιν. Ὁ Κέπλερ ἔσπευσεν εἰς βοήθειαν αὐτῆς καὶ ἠγωνίσθη ἐπὶ πέντε συνεχῆ ἔτη ἵνα σώσῃ τὴν μητέρα του. Οἱ δικασταὶ ἐπέδειξαν εἰς τὴν γραῖαν Αἰκατερίνην Κέπλερ τὰ ἐργαλεῖα τῆς βασάνου, ἀπειλοῦντες αὐτὴν, ὅπως τὴν ἐξαναγκάσωσιν εἰς τὴν ἐξομολόγησιν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κλονήσωσιν αὐτὴν. Ἡ καρτερία αὐτῆς τὴν ἔσωσεν ἀπὸ τοῦ θανάτου, ἀλλὰ δὲν ἐξῆλειψε τὴν εἰς τὸν υἱὸν αὐτῆς προκύψασαν ἐκ τῆς δίκης ταύτης αἰσχύνην.

Ὁ Κέπλερ εὗρέθη καὶ πάλιν εἰς μεγίστην ἔνδειαν, ἀλλ' ἔφερε γενναίως τὴν ἀτυχίαν, καὶ ἐλησμόνει τὰ δεινὰ του καταφεύγων εἰς τὰς οὐρανίας ἐκτάσεις καὶ περιπλανῶν τὰς σκέψεις ἐν τῷ ἀχανεῖ διαστήματι, ἐνθα ἤκουε δυνάμει τῆς θεοπλήκτου αὐτοῦ φαντασίας τὴν ἀρμονικὴν μελωδίαν, ἣν παράγει ἡ αἰωνία τῶν πλανητῶν κίνησις. Τὴν μουσικὴν ταύτην τῆς φύσεως ἐπειράζει ὁ Κέπλερ νὰ ἐκφράσῃ ἐν τῷ περιέργῳ αὐτοῦ βιβλίῳ *Περὶ ἀρμονίας τοῦ κόσμου*, βιβλίῳ παραδόξῳ, ἐν ᾧ τὸ δαιμόνιον τοῦτο πνεῦμα ἀποπλανᾶται ἐν μέσῳ ἰδεῶν φαντασιωδῶν, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ ἐμφορεῖται ὑπ' ἀληθοῦς μεγαλοφυΐας, διαφωτίζον αἴφνης τὸ ζοφερώτατον σκότος. Ἐν τέλει τοῦ συγγράμματος τούτου ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἀκριβοῦς ἐπιστήμης γλῶσσαν καὶ ἀποκαλύπτει τὸν νόμον, ὅστις συνδέει πάντα τὰ στοιχεῖα τοῦ ἡμετέρου συστήματος, καὶ συσχετίζει τοὺς μεγάλους ἄξονας τῶν πλανητῶν πρὸς τὴν διάρκειαν τῶν περιτροπῶν.

Ὁ Κέπλερ ἐν μέσῳ τῆς ἡδονῆς, ἣν ἐκ τῆς τοιαύτης μελέτης ἀπῆλαυε, πικρίας μόνον ἐγεύετο ἐν τῷ ὕλικῳ βίῳ. Ὁ Φερδινάνδος τῆς Αὐστρίας, διάδοχος τοῦ ἄρτι ἀποθανόντος αὐτοκράτορος Μαθία, ἠθέλησε νὰ ἐξοντώσῃ ἐν Στυρίᾳ τὸ θρησκευμα τῶν διαμαρτυρομένων. Ὁ Κέπλερ ἀναγκασθεὶς καὶ πάλιν νὰ ἀφήσῃ τὸν οἶκόν του, κατέλιπε τὴν Αὐστρίαν, καὶ διετέλεσεν ἐπὶ τινα χρόνον πλησίον τοῦ δουκὸς Wallenstein. Ἐνδὲς τῶν στρατηγῶν τοῦ Τριακονταετοῦς πολέμου¹. Ἐλθὼν εἰς δεύτερον γάμον μετὰ τῆς Σουσαρίνης Ρίττιγγερ, ἀπέκτησεν ἑπτὰ τέκνα, αἱ δὲ ἀνῆλκαν τοῦ καθ' ἡμέραν βίου τὸν ἐβίβαν εἰς συγχὰς περιοδείας. Ἀναγκαζόμενος νὰ ζητῇ ἀδιαλείπτως τὴν πληρωμὴν τῶν ὀφειλομένων αὐτῷ χρημάτων ἐκ τῶν καθυστερούντων μισθῶν, ἐξήντησεν τὰς δυνάμεις αὐτοῦ καὶ ἠσθένησεν, ἀπέθανε δὲ ἐν ἡλικίᾳ πεντήκοντα ἐννέα ἐτῶν. Τὰ ὁστ' αὐτοῦ κεῖνται ἐν τῇ ἐκκλη-

σίᾳ τοῦ Ἁγίου Πέτρου ἐν Ῥατισβόννῃ. Ὁ ἐπισκεπτόμενος τὸν τάφον αὐτοῦ ἀναγινώσκει τὸ ἐξῆς ἐπιτύμβιον, τὸ ὁποῖον ὁ ἴδιος συνέθεσε. «Κατεμέτρησα τοὺς οὐρανοὺς, νῦν δὲ καταμετρῶ τὰ σκότη τῆς γῆς. Ὁ νοὺς εἶναι θεῖος. Ἐνταῦθα κεῖται μόνῃ ἡ σκιά τοῦ σώματος».

Οὕτως ἀπέθανεν ὁ Κέπλερ, ὁ τολμηρὸς ἀνὴρ, ὅστις ἐκ πρώτης ἀφετηρίας ἤλπισεν ἐν τῇ περὶ τὸν κόσμον μελέτῃ νὰ λύσῃ τὸ αἰνίγμα τῆς φύσεως. Καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον, ἡ ὁρμὴ τῆς ψυχῆς του τὸν φέρει πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Ἡ περιέργεια ἀδιαλείπτως τὸν κινεῖ, οὐδέποτε δὲ τὸν τυφλοῖ ἡ ὑπεροψία. «Ἵπερόπτης καὶ τολμηρὸς ὢν ὁσάκις ἐρευνᾷ, λέγει ὁ κ. Bertrand, ὁ Κέπλερ γίνεταί μετρίφρων καὶ ταπεινὸς ὁσάκις εὕρισκε. Ἐν τῇ χαρᾷ τοῦ θοιάμβου τὸν Θεὸν μόνον δοξάζει. Ἡ μεγάλη αὐτοῦ ψυχὴ ἐστερεῖτο φιλοδοξίας καὶ ματαιότητος, οὔτε δὲ τὰς τιμὰς ἐπεθύμησεν οὔτε τὰς ἐπευφημίας τῶν ἀνθρώπων. — Ἡ δόξα αὐτοῦ εἶναι ἐγγεγραμμένη ἐν τῷ οὐρανῷ· αἱ πρόδοι τῆς ἐπιστήμης δὲν δύνανται νὰ μειώσωσιν οὔτε ν' ἀμαυρώσωσιν αὐτὴν, οἱ δὲ πλανῆται διὰ τῆς σταθερᾶς διαδοχῆς τῶν κανονικῶν αὐτῶν κινήσεων μαρτυροῦσιν αὐτὴν εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα.

ΕΛΙΖΑ Σ. ΣΟΡΤΕΟΡ.

ΕΝ ΦΙΛΗΜΑ

Νεκρὸς τις φοιτητῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Οὐψάλας, υἱὸς πτωχῆς χήρας, ἐπεριπάτει ἐν δημῳ κήπῳ ὠραίαν τινὰ πρωτὴν Κυριακῆς μετὰ τινων συμφοιτητῶν του, ἐφλυάρουν δ' οἱ νεανίαι ζωηρότατα, ὅτε παρετήρησαν ἐρχομένην πρὸς τὸ μέρος τῆς δεινδροστοιχίας ὅπου αὐτοὶ ἴσταντο τὴν θυγατέρα τοῦ πρυτάνεως τοῦ πανεπιστημίου, νεάνιδα εὐειδεστάτην, ἥτις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν μετέβαινεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μετὰ τῆς παιδαγωγοῦ τῆς.

Αἴφνης ὁ υἱὸς τῆς χήρας ἀνέκραξεν· «Εἰμὶ βέβαιος ὅτι ἡ κόρη αὐτὴ θά μοι ἐδίδεν ἐν φίλημα».

Οἱ σύντροφοί του ἐννοεῖται ἀνεκάγχασαν, εἰς δ' ἐξ αὐτῶν, πλούσιος φοιτητῆς, ἀπήντησεν·

— Εἶν' ἀδύνατον. Εἶσαι ἐντελὼς ξένος πρὸς αὐτὴν, καὶ θέλεις καὶ μάλιστα εἰς δημόσιον μέρος . . . Εἶναι ἀνόητον καὶ νὰ τὸ φαντασθῇς κἄν.

— Καὶ ὅμως ἐπιμένω εἰς ὅ, τι εἶπα, ἀνταπήντησεν ὁ ἄλλος.

Αἱ λέξεις αὗται ἠρθέμισαν ἔτι μᾶλλον τὸν πλούσιον φοιτητὴν, ὅστις πάραυτα τῷ ἐπρότεινε σπουδαῖον στοίχημα, βέβαιος ὢν ὅτι οὕτω ὁ πτωχὸς συμφοιτητῆς του δὲν ἤθελε κἄν τολμήσῃ νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸ πρᾶγμα, διὰ νὰ μὴ χάσῃ τυχὸν τὸ στοίχημα, πλὴν,

— Δέχομαι τὸ στοίχημα, ἀνέκραξεν οὗτος ἀνελπίστως· ἐν τῷ ἔμα δὲ, εὐθὺς ὡς ἡ κόρη καὶ ἡ παιδαγωγὸς τῆς διῆλθον πλησίον τῶν νέων, ἀφῆκε τοὺς συντρόφους του καὶ ἠκολούθησε τὰς

1. 1618—1648, μετὰ τῶν διαμαρτυρομένων ἡγεμόνων τῆς Γερμανίας καὶ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τῶν καθολικῶν ἡγεμόνων. Διὰ τοῦ πολέμου τούτου οἱ διαμαρτυρόμενοι ἀπέκτησαν τὴν ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως.